

Hoe verbonden zijn studenten bij Toegepaste Psychologie?

Een kwalitatief onderzoek naar de ervaringen van studenten met betrekking tot binding

Datum: 17-8-2020

Afstudeeronderzoek Toegepaste Psychologie

In opdracht van Marjette Slijkhuis, kartrekker van project "De eerste 100 dagen"

Scriptiebegeleider: Dorien Petri

Student: Bart Eggens

Studentnummer: 316567

Opleiding: Toegepaste Psychologie te Groningen

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie “Hoe verbonden zijn studenten bij Toegepaste Psychologie?” Het onderzoek is uitgevoerd bij vier klassen binnen de opleiding Toegepaste Psychologie aan de Hanzehogeschool te Groningen. Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Toegepaste Psychologie. Van september 2019 tot aan eind augustus 2020 ben ik bezig geweest met het onderzoek en het schrijven van de scriptie.

Naar aanleiding van het project “De eerste 100 dagen” ben ik begonnen met het onderzoek naar binding onder studenten door middel van kwalitatief onderzoek. Tijdens het traject heeft mijn scriptiebegeleider, Dorien Petri, mij ontzettend goed ondersteund en heb ik haar kritische, maar ook positieve insteek erg gewaardeerd.

Ik wil graag mijn scriptiebegeleider Dorien Petri bedanken voor haar begeleiding. Daarnaast wil ik ook alle respondenten bedanken die meegewerkt hebben aan dit onderzoek. Zonder hun medewerking had ik het onderzoek niet kunnen maken.

Ten slotte wil ik mijn vriendin Eline bedanken voor haar steun en hulp. Ondanks zware momenten stond ze altijd voor me klaar. Ook mijn ouders wil ik bedanken voor hun onvoorwaardelijke steun. Zowel mijn begeleider, vriendin als mijn ouders heb ik nodig gehad om zover te komen en om deze scriptie te voltooien.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Bart Eggens

Groningen, 17 augustus 2020

Samenvatting

In Nederland viel in het studiejaar 2018-2019 15,2% van de hbo-studenten voortijdig uit. Bij de studies *Agro en food* en *Sociale studies* was dat zelfs 19% (Vereniging Hogescholen, 2019). Ook bij de opleiding Toegepaste Psychologie is er sprake van een hoge uitval onder eerstejaars studenten. Om de voortijdige uitval onder studenten te verlagen is Toegepaste Psychologie bezig met het verbeteren van de opleiding. Onderzoek wijst uit dat de mate van binding die de eerstejaars studenten ervaren direct invloed heeft op het studiesucces (Christenson & Reschly, 2010). Om deze reden wordt in dit onderzoek de studenten bevraagd naar hun ervaringen met binding.

In 2018 is de opleiding Toegepaste Psychologie gestart met het project *“De eerste 100 dagen”* met als doel de ongewenste uitval te verlagen. Om te kijken waar nog verbetering mogelijk is, is gekeken naar de binding die de eerstejaars studenten ervaren op de opleiding. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt: *“Wat zijn de positieve en negatieve ervaringen van de eerstejaars studenten van Toegepaste Psychologie aan de Hanzehogeschool met betrekking tot binding tijdens de eerste 100 dagen?”*

Tussen 10 december 2019 en 23 januari 2020 zijn twaalf studenten uit vier van de zes klassen ondervraagd naar hun ervaringen met betrekking tot binding. Deze studenten hebben vragen beantwoordt over de inhoud van de vakken, de ervaringen met studenten, docenten, studieloopbaanbegeleiders en ten slotte algemene ervaringen van de opleiding. Deze interviews zijn vervolgens getranscribeerd en gecodeerd.

Uit de resultaten blijkt dat de studenten tevreden zijn over de opleiding. De studenten vinden de vakken interessant en vinden dat de docenten boeiend les geven. Het contact met medestudenten, docenten en studieloopbaanbegeleiders wordt ook als positief ervaren. Zowel de medestudenten als de docenten worden als behulpzaam bestempeld. Het minst tevreden zijn ze over de vakken *Helder Denken* en *Informatievaardigheden*. Van het onderdeel P-coaching bleken studenten het doel ervan niet altijd te begrijpen.

Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat de eerstejaars studenten binding hebben ervaren door boeiende vakken, behulpzame medestudenten, docenten en studieloopbaanbegeleiders. De vakken *Helder Denken* en *Informatievaardigheden* bieden kansen voor verbetering. Dit geldt ook voor *P-coaching* en *Werktijd*. Aanbevolen wordt om de vakken *Helder Denken* en *Informatievaardigheden* meer te koppelen aan het integrale vak *Kijken, Vragen en Onderzoeken* (KVO), zodat de studenten beter de meerwaarde van de vakken inzien.

Verder onderzoek naar de ervaringen van binding wordt aanbevolen. Nieuw onderzoek is nodig als de verbeterpunten aangepast zijn voor het volgende schooljaar. Op deze manier kan gecontroleerd worden of het aangepaste onderwijs invloed heeft op de mate van binding. Ten tweede kan het zijn dat studiesuccesfactoren zoals begeleiding of studievaardigheden onderbelicht zijn tijdens het eerste onderzoek. Zo kan de opleiding evalueren hoe het onderwijs is verlopen om vervolgens nieuwe aanpassingen te maken die de mate van ervaren binding mogelijk kunnen verhogen.

Abstract

In the school year of 2018-2019 15,2% of the students of the post-secondary vocational education dropped out in the Netherlands. The studies *agro and food* showed a dropout rate of 19% (Vereniging Hogescholen, 2019). The post-secondary vocational program Applied Psychology suffered high dropout rates also. For this reason Applied Psychology sought to improve their education to decrease the amount of dropouts. Research showed that the amount of engagement students experience relates to the degree of study success (Christenson & Reschly, 2010). For this reason students will be asked about their experiences with engagement.

In 2018 Applied Psychology started with a project called *“The first 100 days”* with the purpose of decreasing dropout in freshmen students. Research regarding engagement has been carried out to discover possibilities of adjustments within the education. The main question of this research reads *“What are the positive and negative experiences of freshmen students regarding engagement during the first 100 days?”*.

Between december the 10th 2019 and the 23rd of january in 2020 twelve interviews from four different classes were carried out regarding the perceived engagement of the students. The students were questioned about the contents of the classes, their experiences with their fellow classmates, teachers, study career counselors and the program in general. These interviews were then transcribed and coded.

The results show that the students are satisfied with the program. The students find the subjects interesting and think that the teachers give taking classes. The contact with fellow classmates, teachers and study career counselors is also experienced as positive. Both fellow classmates and teachers are considered helpful. They are least satisfied with the courses Clear thinking and Information skills and also did not always understand the purpose of “P-coaching”.

The results show that the freshman students have built up bonds through taking subjects, helpful fellow classmates, teachers and study career counselors. The courses “Clear Thinking” and “Information Skills” offer opportunities for improvement, as does “P-Coaching” and “Working Time”. It is recommended to unite the courses “Clear Thinking” and “Information Skills” more closely with the integral course “Looking, Questioning and Researching” (KVO), so that students will better understand the added value of those courses.

Further research into the experiences of engagement is recommended. New research is needed if the points for improvement have been adjusted for the next school year. In this way it can be checked whether the adapted education has an influence on the degree of engagement. Second, other factors such as proper guidance or study skills may have been underexposed during the initial study. In this way, the study program can evaluate how the education has progressed and subsequently make new adjustments that may increase the degree of experienced engagement.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1. Aanleiding	6
1.2. Project “De eerste 100 dagen”	7
1.3. Binding	8
1.4. Doelgroep	10
1.5. Onderzoeksvraag	11
1.6. Operationalisering van begrippen	11
1.7. Vooruitblik	11
2. Methode	12
2.1. Diepte-interviews	12
2.2. Respondenten	12
2.3. Meetinstrument	13
2.4. Afname en verwerking	14
2.5. Ethische verantwoording	14
2.6. Validiteit	15
2.7. Betrouwbaarheid	15
3. Resultaten	16
3.1. Studenten over de inhoud van de opleiding	17
3.1.1. Positieve ervaringen	17
3.1.2. Negatieve ervaringen	18
3.2. Ervaringen met contact tussen medestudenten	19
3.2.1. Positieve ervaringen	19
3.2.2. Negatieve ervaringen	19
3.3. Ervaringen contact tussen studenten en docenten	20
3.3.1. Positieve ervaringen	20
3.3.2. Negatieve ervaringen	21
3.4. Ervaringen studenten en de opleiding	22
3.4.1. Positieve ervaringen	22
3.4.2. Negatieve ervaringen	23
3.5. Barrières studenten	24
4. Conclusie en aanbevelingen	25
4.1. Inhoud van de opleiding	25
4.2. Contact tussen medestudenten	26
4.3. Contact tussen studenten en docenten	26
4.4. Ervaringen studenten en de opleiding	27
5. Discussie	29
5.1. Sterke punten onderzoek	29
5.2. Verbeterpunten onderzoek	29
5.3. Mogelijkheden voor vervolgonderzoek	30

Literatuur	31
Bijlage 1. Deelprojecten “De eerste 100 dagen”	33
Bijlage 2. Inleiding interview eerstejaars studenten	34
Bijlage 3. Interviewleidraad	35
Bijlage 4. Codeboek	36
Bijlage 5. Zorgvuldig omgaan met proefpersonen	39

1. Inleiding

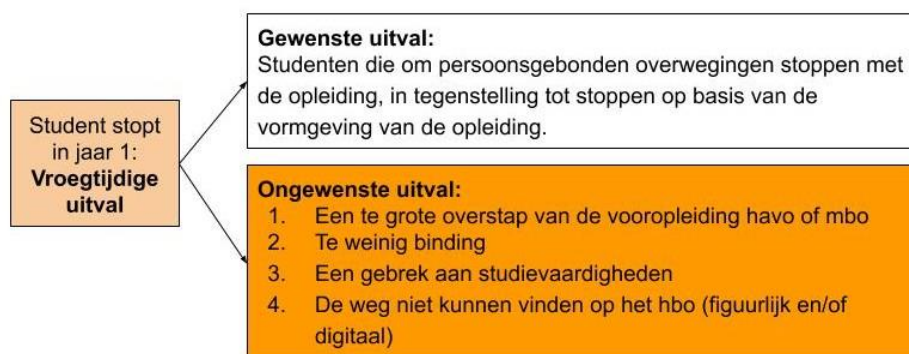
“Vanuit het perspectief van een samenleving die het vooral zal moeten hebben van de absorptie van elders ontwikkelde kennis, is het hele spectrum van studenten van belang – niet alleen de besten.” - WRR, 2013

Deze quote komt uit een rapport van de Wetenschappelijke Raad Regeringsbeleid. In het rapport wordt gepleit voor verbetering van kwaliteit in het hoger onderwijs. In 2013 had twee derde van de hbo-studenten pas na zeven jaar een diploma (WRR, 2013). Dit onderzoek heeft als doel inzicht te verkrijgen in de mate van ervaren binding van eerstejaars studenten aan de opleiding Toegepaste Psychologie.

1.1. Aanleiding

Het aantal studenten dat het hoger onderwijs volgt is in de afgelopen decennia flink gegroeid. In 1950 zaten er ongeveer 25.000 studenten in het hoger onderwijs en in 2017 zijn dat er ongeveer 445.000 (Elffers, 2016). Waar het aantal studenten in het hoger onderwijs stijgt, blijft de uitval onder eerstejaars studenten nog te hoog en het diploma rendement te laag (Veerman, 2010). 15,2% van de eerstejaars voltijd bachelorstudenten in Nederland die begonnen zijn in studiejaar 2018-2019 zijn vroegtijdig uitgevallen. De studies met de meeste uitval zijn *agro en food* en *sociale studies* met 19% uitval na één jaar (Vereniging Hogescholen, 2019). Opleidingen aan de Hanzehogeschool die een hoge vroegtijdige uitval of een laag propedeuserendement in het eerste schooljaar hebben komen in aanmerking voor het project genaamd “De eerste 100 dagen” (Hanzehogeschool, 2019). De opleiding Toegepaste Psychologie (hierna TP) neemt daarom sinds 2018 deel aan dit project.

Het project “De eerste 100 dagen” is een interventie die zich specifiek richt op het verlagen van ongewenste uitval van eerstejaars studenten (Hanzehogeschool, 2019). Ongewenste uitval wordt in dit onderzoek gedefinieerd als: *“Studenten die stoppen op basis van de vormgeving van de opleiding”*. Ongewenste uitval suggereert overigens het bestaan van gewenste uitval, wat in dit onderzoek omschreven wordt als: *“studenten die om persoonsgebonden overwegingen stoppen met de opleiding”*. Gewenste uitval komt in dit onderzoek verder niet aan de orde. In het onderstaande schema zijn de factoren van ongewenste uitval beschreven.

Figuur 1.1. Uitval

Gevolg ongewenste uitval

Ongewenste uitval onder eerstejaars studenten brengt verschillende problemen met zich mee. Hbo-instellingen krijgen een variabel bedrag -lumpsum- dat afhangt van het aantal inschrijvingen bij erkende bachelor- en masteropleidingen binnen de nominale studieduur. Ook hangt het bedrag af van het aantal voltooide bachelors- en masters waarvoor een diploma is verleend (Rijksoverheid.nl, Z.D). Met het verlagen van ongewenste uitval zal de opleiding meer studenten behouden en zo meer geld tot haar beschikking hebben voor het onderwijs.

Maatregelen ongewenste uitval vóór “De eerste 100 dagen”

Vóór de start van project “De eerste 100 dagen” zijn er maatregelen genomen om ongewenste uitval tegen te gaan. Vakken in het eerste jaar zijn op elkaar afgestemd om de studenten handvatten te bieden voor het behalen van het integrale vak *Kijken, Vragen en Onderzoeken* (hierna KVO) in het eerste semester. Het vak *Effectief Samenwerken* is een handvat voor het samenwerken in groepen tijdens jaar 1. Het vak *Helder Denken* leert de studenten argumentatievaardigheden en sluit nauw aan bij het vak KVO (De Wolff, 2019). Propedeuse Coaching (hierna P-coaching) is opgezet om studenten informeren en te ondersteunen met problemen die ze tegenkomen tijdens jaar 1.

De opleiding probeert de kwaliteit van de studiekeuze ook te bevorderen door middel van een numerus fixus en een decentrale selectie. De numerus fixus houdt in dat de opleiding een maximum aantal studenten toelaat. Met de decentrale selectie maakt TP een selectie van de studenten en kunnen de studenten opgedane ervaringen van de decentrale selectie meenemen in hun studiekeuze. Bij de decentrale selectie van TP leren studenten kennis maken met proefcolleges waarna ze getoetst worden op de gegeven vakken en de kennis die de studenten hebben over de opleiding (Hanzehogeschool, 2020).

1.2. Project “De eerste 100 dagen”

Het project “De eerste 100 dagen” probeert op basis van zogenaamde studiesuccesfactoren ongewenste uitval te verlagen. Het project begint eerst met een analysefase van de succesfactoren, waarna een verbeterplan voor het onderwijs opgesteld is. Daarna volgt de uitvoering van het verbeterde onderwijs. Het project loopt bij TP van september 2018 tot en met september 2020 (Slijkhuis, 2018).

Analyse

Om na te gaan waar TP al voldoet aan de studiesuccesfactoren en waar nog ruimte is voor verbetering, is vooraf eerst een analyse uitgevoerd (Slijkhuis & Verburg, 2018; Hanzehogeschool, 2019). Uit deze analyse bleek dat er een significant verschil is tussen de hoeveelheid studenten van het mbo die hun propedeuse haalden en studenten van havo en vwo (Slijkhuis, 2018). Uit de enquête (n=125) naar binding onder eerstejaars studenten van TP blijkt dat de studenten overwegend positief zijn wat betreft het contact met docenten en ze de docenten ook aardig vinden (Slijkhuis & Verburg, 2018). Studenten hebben als het gaat om studievaardigheden het meest moeite met “plannen en organiseren” en “teksten lezen en leren”. Bij de introductie wordt aangegeven dat studenten te veel informatie over de opleiding tegelijk krijgen. Daarnaast komt de informatie over systemen zoals *Blackboard* en *Osiris* van de opleiding ook niet goed binnen in de eerste week (Slijkhuis & Verburg, 2018).

Verbeterplan

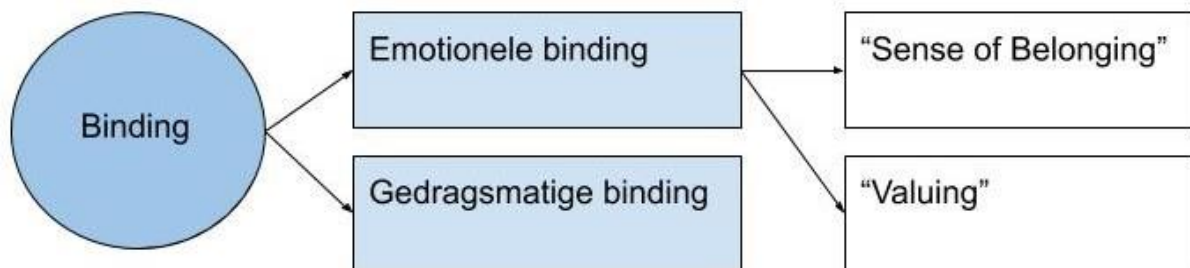
Op basis van de analyse van Slijkhuis & Verburg (2018) is een verbeterplan opgesteld voor het toekomstige onderwijs van schooljaar 2019-2020 (Slijkhuis, M. 2018; Hanzehogeschool, 2019). In het verbeterplan zijn een vijftal interventies, ook wel deelprojecten, opgezet. Met de interventies wordt aandacht geschonken aan 1. serieel roosteren, 2. het integreren van vakken, 3. studenten zoveel mogelijk op dezelfde plek roosteren, 4. minder docenten per klas roosteren en 5. het verbeteren van studieloopbaanbegeleiding (hierna SLB). Zie voor een volledige weergave van de vijf interventies bijlage 1.

Uitvoering

In de analyse van Slijkhuis en Verburg (2018) is de factor binding aan bod gekomen in de vorm van resultaten uit een vragenlijst. Hiermee is de mate van ervaren binding gemeten onder eerstejaars studenten, maar is nog niet geheel duidelijk wat maakt dat de studenten zich verbonden voelen. Daarom zal dit onderzoek zich richten op de ervaren binding onder studenten op kwalitatief niveau. Binnen “De eerste 100 dagen” is het de bedoeling dat het uitgevoerde onderwijs geëvalueerd wordt, zo ook binding. De opleiding TP kan toekomstig onderwijs voor eerstejaars studenten waar nodig aanpassen op basis van de resultaten van dit onderzoek.

1.3. Binding

Uit onderzoek is gebleken dat binding een nuttig model is om studiesucces te bevorderen (Christenson & Reschly, 2010; Elffers, 2016). Vincent Tinto (1993) stelt dat studenten in een nieuwe onderwijsomgeving sociaal en academisch opzicht moeten leren te integreren. De student moet aansluiting vinden bij medestudenten, docenten, het sociale klimaat, de inhoud en werkwijze van de onderwijsinstelling. Het studiesucces hangt af van de mate waarin deze integratie gelukt is. Victoir (2010) geeft aan dat de basisbehoefte binding wordt verhoogd door het bieden van betrokkenheid, warmte en zorg, en door het inleven in de leefwereld van studenten. Door de brede opzet van het proefschrift naar binding door Elffers (2011) is gekozen om dit onderzoek te baseren op haar definities. Onderstaand schema geeft weer welke factoren overgenomen zijn voor het beoordelen van binding.

Figuur 1.2. Binding

Binding en de inhoud van de opleiding

Zoals in bovenstaand schema is weergegeven wordt binding opgedeeld in emotionele binding en gedragsmatige binding. Met emotionele binding wordt bedoeld in hoeverre studenten zich identificeren met de onderwijsomgeving en daar deel van uitmaken (*sense of belonging*). Hieronder valt ook het ervaren van een praktische waarde van het onderwijs, ook wel *valuing* (Elffers, Oort & Karsten, 2012; Finn, 1993). Elffers (2011) stelt dat de inhoud van de opleiding het meest bepalend blijkt voor de binding van studenten. Inspirerende colleges en werkgroepen en een gedegen kennismaking met de beroepspraktijk waarvoor studenten worden opgeleid zijn voorwaarden voor het ervaren van binding. Studenten moeten de inhoud interessant en waardevol vinden voor hun academische- of carrièredoelen (Elffers, 2016).

Binding en contacten

Een belangrijk onderdeel van binding zijn contacten. Binding ontstaat door interactie met docenten, klasgenoten, het institutionele klimaat en het curriculum (Tinto, 1993; Wehlage et al., 1989). Een goede relatie met docenten draagt bij aan het betrokken blijven van studenten die een groot risico hebben om uit te vallen (Croninger & Lee, 2001; Drewry, Burge, & Driscoll, 2010). Christenson en Reschly (2010) geven aan dat docenten en SLB-ers hier een sleutelrol in spelen. Door in gesprek te blijven en in te gaan op behoeften van studenten kan uitval voorkomen worden. Naast docenten en SLB-ers zijn medestudenten ook een bron van binding (Elffers, 2011). Adolescenten hebben de voorkeur voor het bespreken van persoonlijke informatie met gelijken in plaats van docenten (Cotterell, 2007).

Binding en participatie

De gedragsmatige binding is terug te zien in de actieve participatie van studenten. Dit behelst het uitvoeren van opdrachten, het actief meedoen in de lessen en doorzetten als het moeilijk wordt (Elffers, 2012). Finn (1989) beschrijft dat actief deelnemen resulteert in betere prestaties. Deze verbetering in prestaties zorgt vervolgens voor een positief zelfbeeld. Dit positieve zelfbeeld zorgt weer voor een verbetering in actieve deelname. Dit beschreven proces is een zelf versterkende cyclus. Dit houdt ook in dat een afname van actieve deelname kan leiden tot mindere prestaties waardoor het zelfbeeld negatief wordt beïnvloed, wat weer kan leiden tot een vermindering van actieve deelname (Finn, 1989).

1.4. Doelgroep

De opleiding TP heeft instroom van studenten uit havo, mbo, vwo en studenten met een 21+ certificaat. Studenten van havo en vwo zijn doorgaans rond de 17 á 18 jaar oud. Studenten die van het mbo komen zijn vaak iets ouder. Logischerwijs zijn studenten met een 21+ certificaat 21 jaar of ouder. Vanwege de verschillende vooropleidingen en leeftijden verschilt ook de mentale ontwikkeling. De prefrontale cortex ontwikkelt zich pas volledig rond het 20e levensjaar en draagt bij aan functies als plannen, beslissingen nemen en uitvoeren en het anticiperen op gebeurtenissen in de toekomst (Miller, 2006). Deze vaardigheden dragen bij aan de kwaliteit van de studiekeuze. Daarnaast zal een groot deel van de havo en vwo studenten voor het eerst een studiekeuze maken. Daarentegen hebben studenten van het mbo al eerder een studiekeuze gemaakt.

Uit de analyse van Slijkhuis en Verburg (2018) blijkt dat 32% van de mbo-instromers in het schooljaar 2016-2017 een negatief BSA kregen, 18% had de propedeuse behaald. In dat studiejaar had 19% van de havo-studenten een negatief BSA, 41% had de propedeuse behaald. Van de vwo-studenten had maar 8% een negatief BSA, 58% heeft na één jaar de propedeuse behaald. Uit onderzoek bleek tussen de 40 en 50% van de gestopte mbo-instromers aan te geven dat de genoten vooropleiding slecht aansloot op de hbo-opleiding. Ook havo studenten waren hier kritisch over (Mulder, 2016). Dit onderzoek richt zich daarom op de studenten afkomstig van mbo en havo.

1.5. Onderzoeksvraag

Voor de opleiding TP is de ongewenste uitval van eerstejaars studenten een probleem. Daarom doet de opleiding mee aan het project “De eerste 100 dagen” en heeft de opleiding verscheidene interventies uitgevoerd om de uitval onder eerstejaars studenten te verlagen. Onderzoek van Elffers (2011) heeft uitgewezen dat de binding die studenten ervaren directe invloed heeft op het studiesucces. Daarom wordt in dit onderzoek gekeken naar de mate van binding bij eerstejaars studenten. De mate van ervaren binding bij de studenten zal vervolgens de basis vormen voor aanbevelingen voor toekomstig onderwijs.

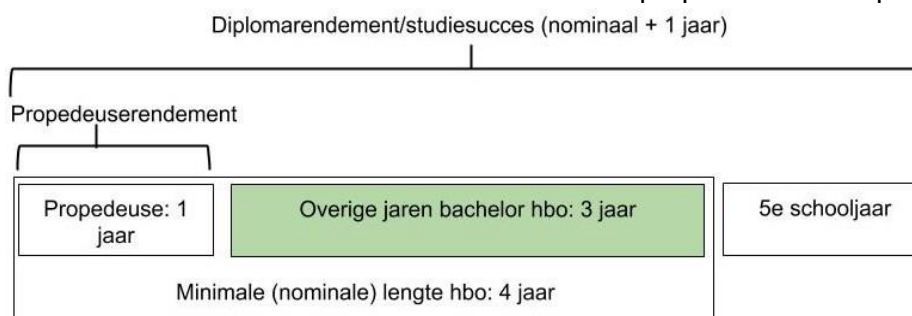
De volgende hoofdvraag is geformuleerd: **“Wat zijn de positieve en negatieve ervaringen van de eerstejaars studenten van Toegepaste Psychologie aan de Hanzehogeschool met betrekking tot binding tijdens de eerste 100 dagen?”**

- 1a. Wat zijn de ervaringen m.b.t binding tussen studenten en de inhoud van de opleiding?
- 1b. Wat zijn de ervaringen m.b.t contact tussen studenten onderling?
- 1c. Wat zijn de ervaringen m.b.t contact tussen studenten en docenten?
- 1d. Wat zijn de ervaringen m.b.t binding tussen studenten en de opleiding?

1.6. Operationalisering van begrippen

- *Propedeuserendement*; Het aantal studenten dat hun propedeuse in één jaar behaalt.
- *Studiesucces of diplomarendement*; De hoeveelheid studenten die vijf jaar na het beginnen van een hbo opleiding een diploma hebben behaald.

Zie onderstaand schema voor een overzicht van propedeuse- en diplomarendement.

Figuur 1.3. Studiesucces

1.7. Vooruitblik

In hoofdstuk twee wordt de methode van het onderzoek toegelicht. In hoofdstuk drie worden de resultaten beschreven. In hoofdstuk vier wordt de conclusie besproken op basis van de opgestelde deelvragen. In hoofdstuk 5 wordt vervolgens ingegaan op de uitvoering van het onderzoek en aanbevelingen voor de toekomst.

2. Methode

2.1. Diepte-interviews

Om een goed beeld te krijgen van de ervaringen van studenten is ervoor gekozen om een kwalitatief onderzoek te verrichten. In tegenstelling tot een gemeten waarde als resultaat kan met kwalitatief onderzoek gekeken worden naar persoonlijke ervaringen van studenten. Het onderzoek wordt uitgevoerd door middel van diepte-interviews bij eerstejaars studenten van Toegepaste Psychologie aan de Hanzehogeschool. Diepte-interviews maken het mogelijk om motieven, gedrag en emoties te bevragen (Brinkman, 2011). Het doel van de diepte-interviews is kijken wat maakt dat studenten zich verbonden voelen. Voor de diepte-interviews is een interviewleidraad opgesteld, waarin vragen staan opgesomd die tijdens de interviews aan bod komen. Zie voor de interviewleidraad bijlage 3.

2.2. Respondenten

Het onderzoek richt zich op de ervaringen van studenten uit het eerste jaar aan de opleiding TP met een populatiegrootte van 192 studenten. Deze studenten hebben direct te maken met het aangepaste onderwijs dat voortkomt uit het project “De eerste 100 dagen”. Het werven voor de diepte-interviews vond, met uitzondering van één volledige klas, plaats in halve klassen. Tijdens werkcolleges zijn de klassen opgesplitst in twee kleinere klassen van ongeveer 14 studenten. Bij het werven is gebruik gemaakt van een gemakssteekproef, waarbij de steekproef is getrokken uit een voor de hand liggend, toegankelijk deel van de populatie. Er is geprobeerd om bij alle klassen van TP te werven om de steekproef zo representatief mogelijk te maken. Daarbij is geprobeerd om zowel jongens als meisjes en studenten van havo en mbo mee te laten doen aan het onderzoek. Uiteindelijk is er bij vijf van de zes bestaande klassen langs geweest om respondenten te werven.

Studenten die interesse toonden in het onderzoek konden zich aanmelden door hun telefoonnummer en naam achter te laten. In totaal hebben 19 studenten zich voor het onderzoek aangemeld. Omdat de locatie waar de diepte-interviews plaatsvonden alleen op zeer korte termijn gereserveerd kon worden is ervoor gekozen om eerst 14 studenten een uitnodiging te sturen. Daarbij was het bij een afmelding van een interview handig om de nog niet uitgenodigde studenten later kunnen contacteren. Hier is uiteindelijk geen gebruik van gemaakt. Twee studenten hebben zich voor het onderzoek afgemeld.

De interviews hebben plaatsgevonden tussen 10 december 2019 en 23 januari 2020. In totaal zijn twaalf eerstejaars studenten geïnterviewd. Het doel was om minstens tien studenten te interviewen tot er een zekere mate van herhaling in de ervaringen van de studenten terug te vinden was. Omdat de aanmelding van de studenten op vrijwillige basis was, kan het zijn dat een deel van de studenten van jaar 1 onderbelicht wordt in dit onderzoek. Dit kan de mate van heterogeniteit beïnvloeden en daarmee de afspiegeling van de doelgroep eerstejaars TP studenten. Daarom moet er voorzichtig worden omgegaan met generalisaties naar de volledige doelgroep.

2.3. Meetinstrument

Zoals hiervoor al kort is genoemd is voor het uitvoeren van dit onderzoek een interviewleidraad opgesteld. De interviewleidraad is gebaseerd op de factoren van binding volgens het proefschrift van Elffers (2011). Het doel van de interviewleidraad is om alle studenten dezelfde vragen te stellen, waarna desgewenst doorgevraagd kan worden. Zie tabel 2.1 voor een overzicht van de vragen en bijbehorende deelvragen. Zie voor de inleiding van de interviews bijlage 2. en voor het gebruikte interviewleidraad bijlage 3. Bij de eerste twee interviews kwamen de ervaringen betreft *P-coaching* en *Werktijd* aan bod, waardoor besloten is de andere studenten hier ook over te bevragen. De later toegevoegde vragen hebben een asterisk (*).

Vooraf aan de interviews zijn socio-demografische gegevens van de geïnterviewden verzameld. De bevroegde gegevens waren: leeftijd, geslacht, vooropleiding, woonplaats, het hebben van een bijbaan en afkomst. Deze gegevens zijn verzameld om de heterogeniteit van de steekproef te controleren en zo representativiteit te waarborgen.

Factoren binding	Deelvragen	Vragen interviewleidraad
Emotionele binding: <i>Sense of belonging</i> en <i>valuing</i>	1. <i>Ervaring tussen studenten en de inhoud van de opleiding</i>	-Wat zijn je ervaringen met de lessen? -Ben je wel eens expliciet niet of juist wél naar een college gegaan? -Wat wil je doen na het behalen van de opleiding?
	2. <i>Ervaring studenten en medestudenten</i>	Wat zijn je ervaringen met: -De klas -De medestudenten -De samenwerking met je medestudenten
	3. <i>Ervaring tussen studenten en docenten</i>	Wat zijn je ervaringen met: -Docenten -Je SLB-er
	4. <i>Ervaring tussen studenten en de opleiding algemeen</i>	-Hoe ervaar je de opleiding?
Gedragsmatige binding		Wat zijn je ervaringen met: -P-coaching* -Werktijd*

Tabel 2.1. Interviewleidraad

2.4. Afname en verwerking

Nadat een student zich voor het onderzoek had aangemeld werd deze uitgenodigd voor een interview. De interviews vonden plaats op Zernikeplein 23 (Marie Kamphuisborg), waar de opleiding TP gevestigd is. De interviews zijn afgenomen in de B-vleugel in een geluidwerende werkplek die van tevoren gereserveerd was. De interviews zijn individueel afgenomen en zijn ook opgenomen. Gemiddeld duurde een interview drie kwartier. Door middel van de opnames zijn de interviews letterlijk getranscribeerd. Deze transcripten zijn volgens het codeboek gecodeerd in het programma *Atlas TI*.

Inductief coderen

Voor het analyseren van de interviews is gebruik gemaakt van inductief coderen door middel van open- en axiaal coderen. Hiervoor is eerst op basis van de interviewleidraad is een codeboek gemaakt. Tijdens het open coderen zijn codes gekoppeld op basis van de ervaringen van de studenten. Tijdens het axiaal coderen zijn de codes geclusterd naar thema. Deze thema's zijn: "1. *Ervaring tussen studenten en de inhoud van de opleiding*", "2. *Ervaring contact studenten en medestudenten*", "3. *Ervaring contact tussen studenten en docenten*", "4. *Ervaring tussen studenten en de opleiding algemeen*". Zie bijlage 4 voor een overzicht van het codeboek.

Socio-demografische gegevens

De algemene gegevens van de geïnterviewde studenten zijn opgenomen in *Excel*. Hierbij is de gemiddelde leeftijd en de standaardafwijking berekend. Voor de overige demografische gegevens zijn de verhoudingen berekend van man/vrouw; vooropleiding; binnen of buiten de stad woonachtig; afkomst binnen of buiten Nederland en wel of geen bijbaan. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in hoofdstuk 3.

2.5. Ethische verantwoording

Tijdens het interviewen van studenten wordt persoonlijke informatie gedeeld. Daarom is het belangrijk om de respondenten te informeren over hun privacy en welbevinden. Voorafgaand aan het interview werd eerst gevraagd of het interview opgenomen mocht worden. Hierbij is besproken dat de opnames enkel door de onderzoeker voor het transcriberen gebruikt worden en dat de namen van zowel studenten als docenten in het transcript geanonimiseerd zullen worden. Vervolgens is uitgelegd wat het doel van het interview is, dat de interviews anoniem zijn, vragen niet beantwoord hoeven worden als hij/zij dat niet wil en dat de student te allen tijde mag stoppen. Zie voor een overzicht van de ethische aspecten gedurende het onderzoek bijlage 5.

2.6. Validiteit

Voor het opstellen van de interviewleidraad en het codeboek is het begrip binding gebruikt als kernbegrip. Het projectplan van Meijer (2019), dat ingaat op de uitvoering van “De eerste 100 dagen”, maakt gebruik van de factoren van binding op basis van het onderzoek van Elffers (2011). Door deze definitie van binding over te nemen is de gebruikte definitie van het projectplan van Meijer (2019) gelijk aan dit onderzoek.

2.7. Betrouwbaarheid

Voor het nastreven van de betrouwbaarheid van het onderzoek is tijdens de interviews de interviewleidraad gebruikt. Tevens zijn de interviews binnen een periode van twee maanden uitgevoerd zodat de studenten hun ervaringen baseren op het eerste semester en de daarbij behorende vakken. Daarnaast zijn de studenten allemaal op dezelfde wijze geïnterviewd. De interviews zijn opgenomen, getranscribeerd en vervolgens gecodeerd met Atlas Ti.

Alle afgenomen interviews zijn afkomstig van eerstejaars TP studenten van de Hanzehogeschool Groningen uit schooljaar 2019-2020. Het onderzoek is door één onderzoeker uitgevoerd. Daardoor heeft er geen consensus plaatsgevonden tussen verschillende onderzoekers voor de interpretatie van de interviews, wat de betrouwbaarheid van de resultaten kan verminderen.

Herhaalbaarheid van dit onderzoek is mogelijk door het interviewschema en het codeboek te gebruiken. Binding is een bekend begrip waarvan de definitie breed is en ook min of meer vaststaand is. Dit maakt vervolgonderzoek met betrekking tot betrouwbaarheid makkelijker dan bij een onderzoek waarbij een definitie van een begrip arbitrair is.

3. Resultaten

Uiteindelijk zijn er uit vier van de zes klassen studenten geïnterviewd. In totaal zijn twaalf studenten geïnterviewd. Zie tabel 3.1. voor de verdeling van geïnterviewde studenten.

Verdeling respondenten	
Klas 1	5
Klas 2	3
Klas 3	2
Klas 4	2
Totaal	12

Tabel 3.1. Overzicht verdeling studenten per klas

Figuur 3.1. Leeftijd Respondenten

De gemiddelde leeftijd van de studenten is 21,08 jaar ($SD=2,61$). Van de twaalf studenten zijn negen vrouw en drie man. Alle studenten zijn afkomstig uit Nederland. Zes studenten wonen in de stad Groningen en de andere zes studenten wonen buiten de stad. Tien studenten hebben een bijbaan en twee studenten hebben geen bijbaan. Van de twaalf studenten hebben zes studenten havo als vooropleiding, vijf studenten hebben een afgeronde mbo-opleiding als vooropleiding en één student heeft een 21+ certificaat. Er zijn geen studenten geïnterviewd met vwo als vooropleiding. Zie figuur 3.1. voor de leeftijdsverdeling van de respondenten.

In de volgende paragrafen worden de resultaten beschreven aan de hand van quotes van de geïnterviewde eerstejaars studenten van TP. In paragraaf 3.1 wordt ingegaan op de ervaringen van de inhoud van de opleiding, in 3.2 het contact met medestudenten, in 3.3 het contact met docenten en in 3.4 ervaringen van de opleiding.

3.1. Studenten over de inhoud van de opleiding

De resultaten van binding tussen studenten en de inhoud van de opleiding is afgeleid van drie vragen. Deze vragen zijn: *“wat zijn je ervaringen met de lessen?”*, *“ben je wel eens expliciet niet of juist wél naar een college gegaan?”* en *“wat wil je doen na het behalen van de opleiding?”* De positieve ervaringen worden beschreven in paragraaf 3.1.1 en de negatieve ervaringen in 3.1.2.

3.1.1. Positieve ervaringen

Vakken en lessen

De meerderheid van de studenten is tevreden over zowel de werkcolleges als de hoorcolleges. Bij ervaringen met betrekking tot hoorcolleges gaven de studenten aan dat de docenten leuk les geven. Een docent werd ook gewaardeerd door zijn onderzoek te koppelen aan de lesstof. Een minderheid van de studenten gaf expliciet aan gemotiveerd te raken door de colleges. De volgende quote ondersteunt dit:

“Dat waren toch wel de eerste hoorcolleges van het vak Inleiding in de Psychologie. Dat had toch wel veel te maken met de docent en de manier waarop er gesproken werd. Het werd zo verteld dat je de aandacht er wel bij móest houden. Dat maakte het heel erg leuk en motiveerde heel erg om te luisteren, mee te denken, voor te bereiden en bezig te zijn met het vak. [...] De docent sprak redelijk snel, maar dat is haar eigenschap. Ik ervaarde dat als positief. Ze is erg actief en zelf ook heel gemotiveerd, dat brengt ze ook over aan studenten. In de manier waarop ze voorbeelden geeft bij moeilijke onderwerpen wist ze precies de juiste dingen te benoemen, dat motiveerde mij heel erg.”

De helft van de studenten benoemden de werkvorm *“flip-cards”* tijdens het vak Inleiding in de Psychologie als erg leuk en waardevol. De volgende quote ondersteunt dit:

“In blok 1 gingen we begrippenkaartjes thuis schrijven en daar een opdracht mee bedenken en in de klas uitvoeren. Dan ben je er in de klas actief mee bezig en dat helpt voor mij wel. Ik heb nu zelf ook kaartjes gekocht. Ik moet ook samenvattingen schrijven en puzzels maken zodat we op een andere manier bezig zijn”.

Actieve participatie

De studenten is gevraagd wanneer ze expliciet wél naar een college wilden gaan. Hierbij gaf een minderheid van de studenten aan naar lessen te gaan om het beter te begrijpen, omdat de stof interessant was of omdat ze de docent leuk les vinden geven. De volgende quotes illustreren dit:

“Inleiding in de Psychologie, want ik heb het ook met de decentrale selectie gehad. Je kreeg dan gewoon een willekeurig hoofdstuk en een hoorcollege van (docent). Die keer dat ik het van haar had gehad, dacht ik: ‘oké, ik ga dit zeker nog een keer terugkijken’. Vooral omdat lessen van haar heel actief en leuk zijn. Daar ben ik dus bijna elke keer wel heen geweest.”

“Eigenlijk ga ik altijd omdat ik niks wil missen, zodat ik later niet denk dat is je eigen schuld dan had ik maar heen moeten gaan.”

Ervaringen met betrekking tot halen diploma

De studenten is gevraagd wat ze willen doen na het afronden van de opleiding. De helft van de studenten geeft aan naar de universiteit te willen na het behalen van de propedeuse of na het behalen van een hbo-diploma. De andere helft geeft aan zich te willen richten op de opleiding zelf en op welke richting ze binnen TP willen nemen. De meerderheid van de studenten geeft aan de opleiding interessant te vinden. De volgende quote illustreert dit: *“Ik vind TP erg leuk en het past ook bij me, maar het is niet wat ik later wil gaan doen. Ik wil later nog naar de universiteit. Ik vind onderzoek doen wel leuk voor een keer maar niet altijd. Ik zou wel door willen in de richting van kinderen met problemen thuis of op school.”*

3.1.2. Negatieve ervaringen

Vakken en lessen

Negatieve ervaringen van lessen kwamen voornamelijk van de vakken

Informatievaardigheden en *Helder Denken*. Bij deze vakken wordt aangegeven dat de studenten niet altijd weten waarom ze bepaalde onderdelen doen. Pas tegen het einde van de vakken is de praktische waarde duidelijker geworden. Een minderheid van de studenten gaf aan deze vakken saai of droog te vinden. De volgende quotes illustreren dit: *“Het is een vak (Informatievaardigheden) dat ik absoluut niet leuk vind en waarvan ik ook niet had verwacht dat we het zouden krijgen. Natuurlijk terugkijkend was het heel waardevol en nuttig, maar vooral de eerste paar weken hadden we het idee wat voor nut heeft het om de APA-regels te kennen van citeren, want je vult het gewoon in bij een APA-scanner en die regelt het allemaal voor je. Nu we alle lessen hebben gehad is dat niet helemaal waar natuurlijk. Het wordt steeds logischer waarom je moet weten hoe verwijzingen goed werken en waarom je ze goed moet doen. Maar de invulling van de lessen; het was dood, het was niet leuk, heel erg saai werk. Veel gepriegel.”*

“Het vak Helder Denken. Dat ik denk wat is het nut van dit vak. Het is voor mij nog steeds niet helemaal duidelijk.”

Actieve participatie

De studenten werden gevraagd waarom ze kozen om niet naar een college te gaan. Hierop werd door een minderheid aangegeven dat als het college kort was ze besloten dit thuis te kijken. Daarbij werd door een minderheid aangegeven de colleges liever digitaal te bekijken. Ook gaf een minderheid aan niet naar het eerste college te gaan, omdat dit vaak een inleidend college is. De volgende quotes illustreren dit:

“Ik ben één keer niet naar een hoorcollege geweest, nee wel vaker eigenlijk. Dat was een inleidend uurtje Sociale Psychologie, toen moest ik twee uur wachten op één uurtje les. [...] Toen ben ik andere dingen gaan doen.”

“Bijvoorbeeld een eerste inleidend college, dat slaat voor mij nergens op. Dan lees ik het boek nog wel een extra keer door. Laatst hadden we een halfuur college, dan denk je wat hebben we nou eigenlijk gehoord. [...] We hadden een college over de ethische verantwoording, daar wilde ik eigenlijk niet heen gaan, ben ik wel heen gegaan en toen was het alsnog verspilling van mijn tijd. Het heeft voor mij niet veel toevoeging. Het was wel interessant, maar je kan dat dan beter zelf lezen. Dan ga ik er eigenlijk liever niet heen.”

Ervaringen met betrekking halen diploma

De studenten hadden geen negatieve ervaringen met betrekking tot het behalen van een diploma.

3.2. Ervaringen met contact tussen medestudenten

De ervaringen van binding tussen studenten onderling bestaat uit drie vragen. Deze vragen zijn: *“Wat zijn je ervaringen met de klas”, “wat zijn je ervaringen met je medestudenten”* en *“wat zijn je ervaringen met de samenwerking met je medestudenten”*. De positieve ervaringen worden beschreven in paragraaf 3.2.1. en de negatieve ervaringen in 3.2.2.

3.2.1. Positieve ervaringen

Contact studenten

Uit de resultaten kwam naar voren dat de meerderheid van de studenten hun klas ervaren als prettig. De studenten ervaren het contact als erg positief en geven aan zich verbonden te voelen. De volgende quotes ondersteunen dit:

“Veel meer motivatie voor school. Je hebt niet zoiets van ik ga naar de les, maar meer van ik ga school en ik ga gewoon leren daar. Het is niet dat je gaat luisteren, maar het is meer dat je actief gaat leren omdat je ook met mensen kan praten over de stof en zo leer ik. Ik moet gewoon praten over de stof en dan komt het goed binnen. Dat kan ik dus heel goed want ik heb veel klasgenoten waarmee ik dat kan doen. [...] Verbondenheid! zo heet dat.

“Gewoon tussendoor een geintje of facebook of een studieonderdeel. Bijvoorbeeld gisteren kwam ik op facebook tegen dat je in word een literatuurlijst automatisch op alfabetische volgorde kan zetten. Daar hebben een klasgenoot en ik lang aan gewerkt. Dan heb je daar aan gewerkt en dat is dan leuk om door te geven dat het ook anders kan. Dan denk je wel shit... dat zijn gewoon van die leuke dingen, dan merk je dat je een band hebt.”

Samenwerking studenten

Voor contact tussen studenten is ook gevraagd naar de samenwerking. Dit werd wisselend ervaren. Als positieve factor op samenwerken gaven studenten aan dat openheid en terug kunnen vallen op het samenwerkingscontract waardevol was voor het samenwerken binnen de groep. De volgende quote illustreert dit:

“Eerlijkheid en een beetje recht door zee. [...] Ook dat ze het vertrouwen hebben om hun gevoelens te uiten naar wat ik heb gedaan. Dat is voor mij fijn en goed voor hun. Dat waardeer ik echt, die openheid”.

3.2.2. Negatieve ervaringen

Contact studenten

Een minderheid van de studenten gaf aan nog geen binding te ervaren met medestudenten. Onderstaande quote ondersteunt dit:

“Ik heb in het begin gedacht: er is ook een introductiekamp vooraf, daar leer je elkaar een beetje kennen. Maar leer je elkaar dan wel echt kennen? [...] De intimiteit mis ik wel een beetje hier, de vorm van hechtheid. [...] Mijn mentor en andere ouderejaars zeiden “In het tweede en derde jaar krijg je vakken waar je wel wat opener moet zijn naar je klasgenoten”. Dan krijg je ook meer bonding en dan ga je dingen horen die je niet verwacht. [...] Dat je

elkaar wat meer leert kennen dan oppervlakkig. Nu hoor je ook wel dingen van elkaar, maar ik mis wel dingen omdat de klas is opgesplitst in x en y. Van klas x weet je de namen van de mensen nog niet. Je praat niet eens met elkaar. Iedereen pakt zijn tas weer in en gaat weg”.

Samenwerking studenten

De helft van de studenten geeft aan dat ze een medestudent in hun groep hebben die zich minder goed houdt aan gemaakte afspraken, producten op tijd inleveren en aanwezig zijn bij colleges. Dit resulteerde in een lagere binding volgens de studenten. De volgende quotes ondersteunen dit:

“Het is vooral omdat deze jongen er heel vaak niet is. Dan de ochtend zelf stuurt hij een berichtje van “sorry ik ben ziek”, maar dan horen we ook op hetzelfde moment dat hij de avond ervoor tot heel laat is uitgegaan. Het is dat hij heel veel dingen verkiest boven het groepsproject en daardoor levert hij zijn spullen niet in en is hij er niet. Dat is heel laks, dus zijn we er maar opgekomen van dit kan zo niet langer. We hebben het samenwerkingscontract erbij gepakt en toen bleek hij genoeg streepjes te hebben om eruit gezet te worden.”

“Ik had helemaal geen motivatie meer voor KVO en ik deed ook zelf niet echt mijn best meer. Het was gewoon omdat er zo veel tension (spanning) was er ook geen verbondenheid was. Ik denk dat dat best wel belangrijk is in een groep voor samenwerken, dat je alles dus ook bespreekbaar moet maken; als iemand iets niet goed doet of een foute zin heeft gemaakt. Dat je wel durft te zeggen van: “hé dit is niet echt een goede zin, maar je zou het ook zo kunnen doen”. Maar als er tension is, dan kan dat niet en dan vermijd je dat. Dan gaat ook de kwaliteit van het verslag omlaag omdat je elkaar niet durft te corrigeren en tips te geven. Je motivatie van het vak gaat omlaag. Ik wilde op een gegeven moment ook niet naar de werkcolleges en hoorcolleges van KVO.”

3.3. Ervaringen contact tussen studenten en docenten

De resultaten van binding tussen studenten en docenten zijn komen voort uit twee vragen. Deze vragen zijn: *“wat zijn je ervaringen met docenten”* en *“wat zijn je ervaringen met je SLB’er”*. De positieve ervaringen worden beschreven in paragraaf 3.3.1. en de negatieve ervaringen in 3.3.2.

3.3.1. Positieve ervaringen

Contact docenten

De meerderheid van de studenten ervaren het contact met de docenten als positief. Wat duidelijk terugkomt in de gesprekken is de actieve ondersteunende rol van docenten. Docenten krijgen persoonlijke of vakinhoudelijke vragen en nemen een ondersteunende rol aan. Door contact tijdens de colleges ontwikkelen de studenten een hechte band met de docenten. Studenten geven aan persoonlijke vragen te stellen aan docenten en soms daarvoor zelfs de voorkeur te geven aan docenten boven studieloopbaanbegeleiders. De volgende quotes ondersteunen dit:

“Je ziet haar (docent) heel veel. Omdat ze alle lessen geeft kent ze ook jouw naam en er is dan ook meer persoonlijk contact dan alleen ‘ik ben jouw leraar en luister naar wat je te te zeggen hebt en dan ben ik weg’. Ze heeft meer zicht op wat je aan het doen bent. Toen KVO verplicht was moest je daar heen, net als inleiding. Je zag haar gewoon meer. Je had

meer een klik met zo'n docent. [...] Ik vind het gewoon prettig om een docent te hebben die meer van je weet dan dat je in diens klas zit. Als er een probleem is, maar je werkt normaal hard, [...] is dat niet zo erg. Of als er iets aan de hand is dat het makkelijker te zeggen is."

Contact SLB-er

Als het gaat om contact met studieloopbaanbegeleiders is de meerderheid van de studenten positief. Een minderheid heeft ervaringen met de SLB-er waarbij ze aangeven zich verbonden voelen. De volgende quotes ondersteunen dit:

"Ze weet van mijn situatie. Dan heb je het gevoel dat ze wat meer begrip heeft. [...] Ik heb van 'dat is mijn docent en ze kent me nu ook redelijk, waar ik dan mee worstel, voor KVO dan bijvoorbeeld'. Ze weet dan een beetje wat er speelt waarvan andere mensen niet af weten. Dan heb je toch een soort van verbondenheid, een soort secret verbondenheid. Heel prettig, SLB, LIKE!"

"Toen ik het nodig had kon ik contact met haar (docent en ook SLB-er) opnemen en nu zie ik haar gewoon in de lessen. Na een week had ik het tentamen en keek ze me ook aan of dat ik een voldoende had. Toen stak ik mijn duim omhoog. Wel betrokken."

3.3.2. Negatieve ervaringen

Contact docenten

Er zijn weinig negatieve ervaringen met docenten aan bod gekomen tijdens de interviews. Een enkele student heeft een negatieve ervaring met een docent, waarbij een docent gauw weg ging nadat de les afgelopen was. Deze quote ondersteunt dit:

"Het contact met de docenten is ook minder, het gevoel wat ik daarvan krijg: hij gaat voor de klas staan, doet zijn verhaal en dan zie je hem bij de volgende les gewoon weer terug. [...] Een bepaalde leraar is maar een paar keer op school voor die les. Bij de eerste les die we van haar hadden zei ze ik moet ook op tijd weg, want ik moet een vliegtuig halen. [...] Dan denk ik van ja, oke, mooi..."

Contact SLB-er

Een kleine minderheid van de studenten geeft aan een negatieve ervaring te hebben als het gaat om het contact met zijn/haar SLB-er. Hierbij ging het om een onduidelijke les. Ook was er een enkele student die de betrokkenheid van een vorige opleiding mist. Deze quote ondersteunt dit:

"We hebben een keer een uur gehad over ons inschrijven voor toetsen. Daar is een hele powerpoint voor gemaakt door (docent) en ze heeft de hele powerpoint niet aangewezen waar we heen moesten. Ze heeft een kwartiertje lang de powerpoint gedaan met leuke emoji's en memes. Leuke moeite, maar na dat kwartier moest ze ergens heen en toen hebben we het zelf maar uitgevonden. We hadden niks van haar meegekregen van hoe het nou eigenlijk moest. Het moet, en ja toen werden we een beetje aan ons lot overgelaten."

“Ik mis de betrokkenheid van een mentor die één keer in de zoveel tijd met je bezig was. [...] Op het hbo is het veel moeilijker en er zijn veel meer studenten, dus dat kan je ook niet doen natuurlijk met iedereen. Maar dat mis ik wel, de stok achter de deur wat je dan altijd had.”

3.4. Ervaringen studenten en de opleiding

De mate van binding met de opleiding is gebaseerd op drie vragen. Deze zijn:

“Hoe ervaar je de opleiding?”, “hoe ervaar je de P-coaching?” en “hoe ervaar je de werktijd?”.

De positieve ervaringen worden beschreven in paragraaf 3.4.1. en de negatieve ervaringen in 3.4.2.

3.4.1. Positieve ervaringen

Ervaringen met de opleiding

Een meerderheid van de studenten gaf aan de opleiding leuk te vinden op basis van de interesse voor de gegeven vakken. De helft van de geïnterviewde studenten gaf aan het niet verwacht te hebben dat de studie veel onderzoek bevatte. Van deze groep vond de meerderheid het onderzoeksaspect een positieve verrassing. De volgende quotes ondersteunen dit:

“Leuk, inhoudelijk heel erg leuk. Wat ik leer vind ik heel interessant en de manier waarop het verteld wordt vind ik leuk. De hoorcolleges en de manier waarop de hoorcolleges worden gegeven vind ik leuk en interessant. Het is niet alleen maar luisteren, maar er is ook interactie aanwezig. Ik denk dat dat wel goed is. Zelf vind ik dat heel fijn, de manier zoals de lessen opgebouwd zijn is wel prettig. Duidelijk, overal zit gewoon structuur in. Ja, zo ervaar ik het op dit moment in ieder geval.”

“Veel meer op onderzoek gericht dan ik dacht. Je leert veel over de mens, maar je wordt ook opgeleid als onderzoeker. Inderdaad interviews afnemen, maar ik heb net vakken als Sociale Psychologie en Ontwikkelingspsychologie afgesloten, dat vind ik wel heel interessant. En het is ook zo dat het onderzoeksgedeelte mij goed past.”

P-coaching

Studenten gaven aan dat ze het fijn vonden om bij P-coaching geïnformeerd te worden over toekomstige vakken, het keuzesemester en het werkveld. Een minderheid van de studenten geeft aan het fijn te vinden om hulp met leren of andere struikelblokken te kunnen bespreken. De volgende quote ondersteunt dit:

“De laatste les was dat we een doel moesten opstellen. Dat was dan in een tijdsbestek van nu en twee maanden dat je dat doel ook moet gaan halen, wat je in het tweede jaar wil gaan doen en welke richting je op wil. [...] Qua richting volgend jaar, ik heb wel een beetje uit kunnen zoeken met wat ik dan wil, dus daar heb ik dan wat aan gehad.”

Werktijd

De helft van de studenten zijn ondervraagd over werktijd. Van deze studenten heeft de helft nooit gebruik gemaakt van werktijd. De andere helft zegt het een enkele keer gebruikt te hebben voor specifieke vakken. Deze quote ondersteunt dit:

“Heel eerlijk heb ik daar bijna geen ervaring mee, [...] In ieder geval is het heel fijn dat het er is en dat het kan. Zoals voor vakken als onderzoek en statistiek ben ik altijd wel aanwezig geweest, omdat daar een leraar is en dat het wat ingewikkelder is. Dat de mogelijkheid er is

om vragen te kunnen stellen maakt het wel heel fijn en heel goed idee. [...] Er zijn gewoon vakken zoals KVO, dan ga je niet naar werktijd maar dan doe je dat thuis."

3.4.2. Negatieve ervaringen

Ervaring met de opleiding

De studenten zijn gevraagd naar negatieve ervaringen met de opleiding. De helft van de studenten gaven aan het vak KVO als een verrassing te ervaren. Een minderheid van deze studenten vonden onderzoek doen minder leuk. Deze quote onderbouwt dit:

"Beetje anders dan ik had verwacht op een bepaalde manier. De decentrale selectie vond ik erg interessant. De stof die we behandelden; de persoonlijkheidstheorieën en stromingen, inleiding en onderzoek en statistiek, wat ik heel erg mee vond vallen toen. Toen kwam ik hier en kregen we KVO en informatievaardigheden. Dat is niet mijn ding. Dus ik heb wat meer dingen die ik echt niet interessant vind, maar de theorieën en de meer theoretische vakken vind ik heel boeiend."

P-coaching

De ervaringen van P-coaching zijn wisselend. Studenten geven aan niet altijd te weten waarom ze iets moeten doen tijdens de coaching. Er wordt veel besproken, maar er wordt niet iets mee gedaan. Een aantal studenten geeft aan er niks van geleerd te hebben. De volgende quotes ondersteunen dit:

"Gewoon wat actiever. Dan zegt de coach dat je moet nadenken over je sterke punten en dan hebben we een persoonlijkheidstest gedaan om een beeld te krijgen. Daarna hebben we er helemaal niks meer mee gedaan. [...] Het lijkt op invulling omdat het moet. Net zoals vandaag met die informatie, omdat de cursuseigenaar dan wil dat het gezegd wordt. Dan heb je niet meer de intentie van het vak. Je kan dan ook bij SLB terecht en zelf naar een voorlichting gaan. Het staat allemaal op de site en dat vind ik heel jammer."

"Af en toe is het vaag wat nou het idee erachter is. Voor mij is het af en toe een klaagmoment, natuurlijk ook omdat het een vertrouwelijke kring is. Dat geeft mijn P-coach ook aan. Die ziet het ook een klein beetje als een klaaguurtje."

Werktijd

Van de respondenten is de helft bevraagd over werktijd. Met werktijd hebben studenten weinig ervaring. De helft van bevroagde studenten zegt werktijd niet te gebruiken. Werktijd concurreert met elders huiswerk maken. De helft van de studenten geeft aan liever achter een computer op een andere locatie in het gebouw te zitten en zelfstandig bezig te zijn. De volgende quote ondersteunt dit:

"Ik ben daar geen een keer heen geweest, alleen de eerste keer. Bijvoorbeeld nu ook met KVO werktijd, maar we zitten nooit in dat (werktijd) lokaal. We gaan zitten op een andere plek en dan gaan we gewoon bezig zonder docent. We gaan gewoon achter de computer zitten en als we vragen hebben dan stellen we die meestal tijdens het werkcollege van KVO. Dus we hebben nooit echt het idee gehad we moeten daar heen voor een docent. Het is meer dat je bij een computer kan zitten en dan zit je ook niet met zijn allen in één lokaal opgepropt."

3.5. Barrières studenten

De meerderheid van de studenten geven aan een barrière te ervaren bij hun opleiding. Een kleine minderheid geeft aan dat de lange reistijd een barrière vormt.

De volgende quote ondersteunt dit:

“Ik woon nog thuis, dat maakt het lastig. Als ik een tentamen af zou maken (in de avonduren) dan kom ik niet thuis. Dan zou mijn moeder mij op moeten halen omdat de bussen dan niet rijden..”

Andere genoemde persoonlijke omstandigheden die een barrière vormen zijn: ADD, dyslexie, depressie, de les niet interessant vinden, geen zin hebben in school en te laat beginnen met leren. Deze quote ondersteunt dit:

“Ik begin dan te laat met leren en dan kom ik in tijdnood, dan heb ik die druk zeg maar. Dat is het ook, maar niet dat ik iets heb waardoor ik niet meer door kan gaan. Meer dat ikzelf op tijd moet beginnen met dingen en niet alles op het laatste moment laat opstapelen en dat ik daardoor dan in tijdnood kom zeg maar.

4. Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag *“Wat zijn de positieve en negatieve ervaringen van de eerstejaars studenten van Toegepaste Psychologie aan de Hanzehogeschool met betrekking tot binding tijdens “De eerste 100 dagen?”*”. Eerst wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag. Vervolgens wordt in de paragrafen 4.1. tot en met 4.4. dieper ingegaan op de resultaten. Per deelvraag wordt een aanbeveling gedaan ten aanzien van het behouden of bevorderen van de binding onder de studenten. Als binnen de deelprojecten van “De eerste 100 dagen” een interventie bestaat die binding al dan niet behoudt of bevordert, wordt toegelicht wat het deelproject inhoudt en waarom het nodig is om deze voort te zetten.

Om antwoord te geven op de hoofdvraag: de eerstejaars studenten aan de opleiding TP aan de Hanzehogeschool hebben voornamelijk positieve ervaringen met betrekking tot binding. De studenten lijken overwegend positief over inhoud van de opleiding. Studenten hebben positief contact met medestudenten, waarderen het contact met docenten en de steun die ze geven. Daarnaast waarderen de studenten ook de hulp die ze geboden wordt tijdens P-coaching. Hieronder zal per deelvraag een toelichting gegeven worden.

4.1. Inhoud van de opleiding

De studenten zijn over het algemeen tevreden over de inhoud van de opleiding. Ze vinden vooral de conceptuele vakken (Inleiding in Psychologie, Sociale Psychologie en Ontwikkelingspsychologie) boeiend door de motiverende manier van lesgeven.

Het minst interessant vonden de studenten de vakken *Helder Denken* en *Informatievaardigheden*. Deze vakken zijn als het minst interessant ervaren omdat studenten het in het begin niet duidelijk vonden waarom ze het vak kregen.

De studenten geven aan de gebruikte werkvormen tijdens werkcolleges een fijne aanvulling te vinden op lezen van stof en samenvattingen maken. Inspirerende colleges, goede docenten en passende begeleiding dragen bij aan binding bij studenten (Elffers, 2011).

Ondanks dat de helft van de studenten na het behalen van hun propedeuse of diploma wil doorstuderen, geeft de meerderheid van de studenten aan de opleiding interessant te vinden. Daarbij willen ze de lessen niet missen om te voorkomen dat ze later spijt hebben niet te zijn gegaan. Er kan geconcludeerd worden dat de studenten de opleiding interessant vinden en de docenten motiverend vinden lesgeven. Ze doen daarom hun best om naar de colleges te komen, wat blijkt geeft van een mate van gedragsmatige binding. Actieve participatie verbetert overigens de prestaties van studenten, die op zijn beurt weer zorgen voor emotionele binding (Finn, 1989).

Aanbeveling

De studenten geven aan de vakken interessant te vinden, echter blijft voor de vakken *Helder Denken* en *Informatievaardigheden* het nut van het vak in het begin nog onduidelijk. In het project “De eerste 100 dagen” wordt in deelproject 2. *“Integreren van het vak KVO met de vakken Helder Denken en Informatievaardigheden”* al aangegeven dat de vakken samengevoegd worden met het integrale vak KVO. Door deze vakken nauwer met elkaar te

verbinden zullen de studenten beter begrijpen waarom ze de vakken krijgen en wat de waarde ervan is.

De aanbeveling is om door te gaan deelproject 2. Met het integreren van KVO met Helder Denken en Informatievaardigheden zullen de studenten hun vaardigheden beter toepassen. Het resultaat hiervan is meer praktische waardering voor het onderwijs, wat bepalend is voor de binding van studenten (Elffers, 2011)

4.2. Contact tussen medestudenten

De helft van de studenten ervaren enige problemen tijdens het samenwerken. Producten worden niet op tijd gemaakt/ingeleverd en klasgenoten zijn niet aanwezig zijn tijdens de colleges. Een student gaf aan dat daardoor de verbondenheid binnen het groepje laag was. De meerderheid van de studenten geeft aan hun klas gezellig te vinden. De studenten zijn behulpzaam en er is ruimte voor een geintje. De studenten geven aan leuke gesprekken te voeren met klasgenoten. De studenten hebben een hechte band en motiveren elkaar door bijvoorbeeld samen naar school te fietsen. Binnen samenwerking wordt eerlijkheid en openheid gewaardeerd. De studenten laten duidelijk een mate van aansluiting zien met medestudenten, wat de mate van binding bevordert (Tinto, 1993).

Aanbeveling

De binding tussen studenten onderling is aanwezig. In deelproject 5. “*SLB in de lift*” wordt vermeld dat de introductiedag- en kamp kennismaking als doel heeft. De aanbeveling is om de introductiedag- en kamp te behouden zodat studenten met medestudenten en docenten kunnen kennismaken.

4.3. Contact tussen studenten en docenten

De docenten nemen duidelijk een ondersteunende rol aan tijdens colleges, wat door de studenten gewaardeerd wordt. Het contact tijdens de lessen schept een band, die net zo sterk is als, of zelfs sterker is dan die van de student met zijn/haar studieloopbaanbegeleider. Er waren slechts enkele negatieve ervaringen, waarbij studenten aan gaven het niet prettig te vinden wanneer een docent gauw vertrekt na afloop van een les.

De ervaringen met de studieloopbaanbegeleiders zijn positief. Studenten geven aan zich verbonden te voelen met de SLB-er. De studenten vinden het fijn dat de docent of de SLB-er hen kent: de betrokkenheid wordt gewaardeerd. Een enkele student had nog meer betrokkenheid verwacht, als stok achter de deur. Er kan geconcludeerd worden dat de ervaringen met docenten en SLB-ers voornamelijk positief zijn en dat de studenten het contact en de ondersteuning erg waardevol vinden. Uit onderzoek blijkt dat een goede relatie met docenten en SLB-ers een sleutelrol speelt bij het behouden van binding van studenten (Christenson & Reschly, 2010).

Aanbeveling

Deelproject 4. “*Samenstelling docentengroep en SLB-ers*” is een interventie waarbij studenten per blok een vaste groep docenten hebben. De studenten geven aan door het

vele contact met dezelfde groep docenten makkelijker op een docent af te stappen voor vragen. Voor het behouden van binding met docenten en SLB-ers wordt aanbevolen door te gaan met deelproject 4. voor het behouden van de binding met studenten.

4.4. Ervaringen studenten en de opleiding

Met betrekking tot het vak P-coaching gaven de studenten aan het fijn te vinden om geïnformeerd te worden door student-assistenten. Binnen P-coaching werden vooral de onderdelen "omgaan met tegenslagen" en "informatie over toekomstige vakken en richtingen" door de studenten waardevol beschouwd. De meerderheid van de studenten geeft echter aan niet altijd te weten wat de bedoeling is van P-coaching. Daarnaast zien ze ruimte voor verbetering als het gaat om de inhoud en (praktische) werkvormen tijdens de P-coaching, zoals praktische tips voor leren voor een tentamen. De studenten waarderen de student-assistenten om hun behulpzaamheid. De ondersteuning van de P-coaches kan ten goede komen aan binding (Victoir, 2010; Elffers, 2016, p. 33).

De helft van de studenten zijn ondervraagd over werktijd. Van deze studenten heeft de helft nooit gebruik gemaakt van werktijd, maar vinden ze het goed dat het er is. De andere helft zegt het een enkele keer gebruikt te hebben voor *onderzoek en statistiek*, waarbij met name de aanwezigheid van een docent als prettig werd ervaren. De meerderheid van de studenten gaf aan de voorkeur te geven om op eigen initiatief huiswerk te maken buiten de ingeroosterde werktijd-uren om.

Aanbeveling

In deelproject 5. "*SLB in de lift*" wordt geïnventariseerd wat de rol is van P-coaches. De aanbeveling is om dit te blijven doen zodat P-coaching beter aansluit op de vraag van studenten. De eerstejaars studenten geven aan het doel van P-coaching niet duidelijk te vinden. Om dit op te vangen wordt geadviseerd om P-coaching een duidelijk doel te geven en dit doel van P-coaching in het begin van het schooljaar duidelijk te maken aan de eerstejaars studenten. Het doel van P-coaching kan bijvoorbeeld het verbeteren van de studievoordigheden zijn. Hiermee is het ook mogelijk om het onderdeel studievoordigheden uit het verbeterplan concreet onder te brengen in P-coaching. Het tweede advies is de student-assistenten vrijheid te geven om in te gaan op in de hulpvraag van eerstejaars studenten en zich daarop aan te passen. Voorbeelden zijn: praktische vaardigheden voor het leren voor een toets, vaardigheden voor samenwerken of het schrijven van een verslag. Zorg daarbij dat de student-assistenten handvatten hebben om vaardigheden over te kunnen brengen.

Een minderheid van de studenten maakt gebruik van werktijd. Enkele studenten vinden dat werktijd een waardevolle methode is om huiswerk te maken en om ondersteuning te krijgen. Aanbevolen wordt om werktijd in te zetten bij de vakken waarbij daar de behoefte voor is. Bij andere vakken kan gekozen worden om werktijd niet in te zetten, omdat een meerderheid van de studenten liever zelf, buiten werktijd om, huiswerk maakt.

Aanbeveling: implementatie van Check & Connect voor SLB

Binnen deelproject 5. "*SLB in de lift*" wordt al veel gedaan aan het bevorderen van binding en de begeleiding van studenten. In de Risicometer (2019) wordt docenten gevraagd om

ervoor te zorgen dat de studenten de lessen bijwonen, dat ze actief participeren en dat ze doorzetten als het moeilijk wordt. Het advies is om docenten onderling met elkaar afspraken te laten maken die ertoe leiden dat studenten naar de lessen komen. Docenten kunnen met elkaar afspreken wat er gedaan kan worden om studenten meer thuis te laten voelen op de opleiding. Dit kunnen docenten doen door studenten persoonlijk te leren kennen. Studenten kunnen gevraagd worden over de ervaringen met betrekking tot de opleiding en wat gedaan kan worden om deze ervaringen te verbeteren. Ook kunnen docenten studenten actief vragen of zij obstakels ervaren om naar de les te komen.

Check & Connect lijkt een passend model voor de taakverdeling van docenten, SLB'ers en de student-assistenten van P-coaching. Het programma gebruikt de factoren van het participatie-identificatie model van Finn (1989) en bestaat uit vier delen. Het eerste deel bestaat uit een mentor die minimaal twee jaar contact heeft met studenten en de ouders. Deel twee bestaat uit regelmatige controles, waarbij de aanpassing op de opleiding, gedrag en voortgang van de student gecontroleerd wordt. Deel drie bestaat uit snelle interventies, bestaande uit academische vaardigheden, om de band van de student met de opleiding te verbeteren en te behouden. In deze interventie wordt gewerkt aan sociale en academische competenties. Het vierde deel bestaat uit een zogenaamd partnerschap met familie.

Het programma Check & Connect heeft veel overeenkomsten als het gaat om het opbouwen van een band met de student en het tijdig controleren van hun welbevinden. Deel één en twee van het programma kan ingevuld worden door docenten en SLB'ers voor het creëren van een band met de eerstejaars studenten. Deel drie van het programma kan ingevuld worden door de student-assistenten met P-coaching zoals eerder benoemd is in de aanbeveling bij 4.4.

5. Discussie

5.1. Sterke punten onderzoek

Het doel van dit onderzoek was kijken in welke mate de studenten binding ervaren met de opleiding TP. Om een duidelijk beeld te vormen van deze ervaringen zijn een aantal maatregelen genomen. Zo zijn er studenten geïnterviewd tot herhaling ontstond bij de ervaringen met betrekking tot binding, zodat de ervaringen van de studenten enigszins representatief zijn voor de volledige populatie. Daarbij zijn de interviews zo snel mogelijk na elkaar afgenomen om ervoor te zorgen dat de studenten hun ervaringen zouden delen over dezelfde onderdelen van het eerste jaar. De interviews zijn afgenomen tussen 10 december 2019 en 23 januari 2020. Dit heeft positief bijgedragen aan de herhalingen van ervaringen met betrekking tot de opleiding. Daardoor was het mogelijk om een beeld te krijgen van de ervaring van de student in het algemeen, in tegenstelling tot een unieke ervaring van een enkele student van TP. Om ervaringen consistent over dezelfde onderwerpen te kunnen verkrijgen is voor het afnemen van de interviews eerst een interviewleidraad opgesteld. Dit, naast de bovengenoemde maatregelen, zorgt ervoor dat de ervaringen van de studenten bruikbaar en vergelijkbaar zijn.

Om de definitie van binding overeen te laten komen met de definitie die gebruikt is voor het project “De eerste 100 dagen” zijn dezelfde artikelen van Finn (1989) en het proefschrift van Elffers (2011) gebruikt. Hierdoor kan aangenomen worden dat de definitie van binding binnen het project hetzelfde is als in dit onderzoek, wat de validiteit verhoogt.

5.2. Verbeterpunten onderzoek

Uiteindelijk zijn er uit vier van de zes klassen van jaar 1 TP studenten geïnterviewd. Omdat er bij twee klassen geen studenten zijn geïnterviewd, zijn de resultaten minder representatief voor de volledige populatie.

Een enkele onderzoeker heeft de interviews gecodeerd, waardoor er geen overeenstemming heeft plaatsgevonden over de interpretatie van de interviews. Dit betekent ook dat er geen controle door een tweede onderzoeker aanwezig is geweest. Dit kan resulteren in een eenzijdige blik op de resultaten met een verminderde betrouwbaarheid van het onderzoek tot gevolg.

Factoren binding

Het onderzoek rust op de ervaringen van binding bij studenten binnen de onderwijsomgeving. Omdat het project “De eerste 100 dagen” zich ook richt op factoren binnen de onderwijsomgeving sloot het onderzoek goed aan. Dat betekent echter ook dat in het begin van het onderzoek keuzes gemaakt zijn welke factoren van binding onderzocht zouden worden. De factoren uit Elffers (2011) die niet meegenomen zijn, zijn “*Attitudes tegenover vooropleiding*”, “*ondersteuning ouders*”, “*attitudes tegenover de opleiding voor het begin van de opleiding*” en “*prestaties van studenten*”.

Er is gekozen om de factor “*attitudes vóór het begin van de opleiding*” niet mee te nemen in het onderzoek omdat de studenten ten tijde van de interviews al vier maanden bezig waren met de opleiding. De kans bestond dat de studenten hun attitudes konden baseren op de afgelopen vier maanden, wat invloed zou hebben op de betrouwbaarheid van deze

ervaringen. “*Ondersteuning van ouders*” is niet meegenomen omdat deze factor niet binnen de onderwijsomgeving valt. De factor “*prestaties van studenten*” is niet meegenomen omdat het lastig was om de prestatie van een student in een diepte-interview te normaliseren. Daarom is ervoor gekozen om de interviews te richten op ervaringen en niet op kwantitatieve informatie.

Reflectie op de resultaten

In de periode dat de interviews werden afgenomen was het lastig om in te schatten of alle informatie verzameld was die nodig was voor het onderzoek. Naderhand kan geconcludeerd worden dat er meer doorgevraagd mocht worden. In de resultaten kwamen genoeg ervaringen naar voren, maar argumenten waarom iets een positieve of negatieve ervaring was bleef achter. Een voorbeeld is dat de meerderheid van de studenten de opleiding en de colleges wel interessant vonden, maar werd niet aangegeven waarom ze dit vonden. Achteraf gezien had dit vaker gevraagd mogen worden zodat inhoudelijk duidelijker zou worden wát er “interessant” is aan de opleiding en wat voor verbetering vatbaar is.

Daarbij is achteraf gezien deelvraag 1d. “*Wat zijn de ervaringen m.b.t binding tussen studenten en de opleiding?*” het grootste struikelblok geweest tijdens het onderzoek. Hierbij is namelijk aangenomen dat algemene schoolprocessen direct invloed hebben op de binding onder studenten. Daarnaast is de vraagstelling tijdens de interviews niet concreet genoeg geweest. De vraag “wat vind je van de opleiding tot nu toe” uit 1d. leidde vaak tot vakinhoudelijke feedback of een al dan niet waargemaakte verwachting die de studenten hadden van de opleiding. De overige vragen van deelvraag 1d. betroffen *P-coaching en werktijd*. Deelvraag 1d bleek achteraf het minst valide door een grote verscheidenheid van vragen en de net zo grote verscheidenheid aan antwoorden van de studenten.

5.3. Mogelijkheden voor vervolgonderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat de studenten binding ervaren met studenten onderling, docenten en de inhoud van de opleiding. Voor P-coaching, waar de studenten kritisch over waren, zijn een aantal praktische aanbevelingen gedaan. Ongeacht de praktische aanbevelingen richt de aanbeveling voor vervolgonderzoek zich op P-coaching, en met name de begeleiding van de eerstejaars studenten in het algemeen. De begeleiding van de studenten is nauw verbonden met zowel binding als met studievaardigheden en is één van de zes studiesuccesfactoren die gebruikt worden voor het project “De eerste 100 dagen” (Hanzehogeschool, 2019). Zoals Elffers (2016, p. 33) stelt is begeleiding een voorwaarde voor binding. Kwalitatief onderzoek naar de positieve en negatieve ervaringen als het gaat om de begeleiding van de eerstejaars studenten kan inzichten geven in meerdere studiesuccesfactoren. Vragen gericht op P-coaching, werktijd en de begeleiding van studenten kan nieuw licht werpen op de mate van binding die studenten ervaren, wat studenten willen leren bij P-coaching en de mate van studievaardigheden die studenten hebben of nog willen leren.

Literatuur

Berkel van, H., Jansen, E. & Bax, A. (2016). *Studiesucces bevorderen: het kan en is niet moeilijk*. Amsterdam: Boom uitgevers.

Brinkman J. (2011). *Cijfers spreken: Overtuigen met onderzoek en statistiek*. Groningen: Noordhoff uitgevers.

Christenson, S.L. & Reschly, A.L. (2010). Check & Connect: enhancing school completion through student engagement. In: E. Doll & J. Charvat (red). *Handbook of youth prevention science*. Mahwah: Lawrence Erlbaum. Geraadpleegd op 29-10-2019 vanaf: <https://ebookcentral-proquest-com.nl/hq.idm.oclc.org/lib/hanzen-ebooks/reader.action?docID=487977>

Cotterell, J. (2007) *Social Networks in Youth and Adolescence* (2nd ed.). London: Routledge.

Croninger, R. G., & Lee, V. E. (2001). Social capital and dropping out of high school: Benefits to at-risk students of teachers' support and guidance. *Teachers College Record*, 103(4), 548–581.

De Wolff, C. (2019) *Studiehandleiding Helder Denken*. (Studiehandleiding). Groningen.

Drewry, J. A., Burge, P. L., & Driscoll, L. G. (2010). *A Tripartite Perspective of Social Capital and Its Access by High School Dropouts*. *Education and Urban Society*, 42(5), 499–521.

Elffers, L. (2012). *Staying on track: behavioral engagement of at-risk and non-at-risk students in postsecondary vocational education*. *European Journal of Psychology of Education*, 28 (2), 545-562.

Elffers, L., Oort, F.J., & Karsten, S. (2012). Making the connection: the role of social and academic school experiences in students' emotional engagement with school in post-secondary vocational education. *Learning and Individual Differences*, 22 (2), 242-250.

Elffers, L. (2016). *Kansrijke schoolloopbanen in en op weg naar het hbo. een ketenbenadering*. Lectorale rede, Hogeschool van Amsterdam. HvA Publicaties, Amsterdam.

Finn, J. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59 (2), 117-142.

Finn, J. (1993). *School engagement and students at risk*. Washington: National Centre for Educational Statistics.

Hanzehogeschool. (2019). *Risicometer: Inspiratie voor het inrichten van een succesvolle studie*. (Rapport). Groningen: Hanzehogeschool.

Hanzehogeschool. (2020). *Toegepaste Psychologie. Decentrale selectie*. Geraadpleegd op 21-4-2020 vanaf:

<https://www.hanze.nl/nld/onderwijs/maatschappij/academie-voor-sociale-studies/opleidingen/bachelor/toegepaste-psychologie/studiekeuze/toelating/decentrale-selectie>

Meijer, A. (2019). *Projectplan: De eerste 100 dagen: Van leerling tot student*. 0.99. (rapport) Groningen: Hanzehogeschool.

Miller, G. (2006) The emotional brain weighs its options. *Science*, 313, 600-601.

Mulder, J., (2016) *Doorstroom mbo-hbo: studenten aan het woord over studiekeuze, verwachtingen en beleving*. Geraadpleegd op 5-9-2019 vanaf: <http://www.tierweb.nl/tier/assets/files/UM/projects/doorstroom%20mbo%20hbo/Studenten%20aan%20het%20woord.pdf>

Rijksoverheid.nl (Z.D). *Financiering hoger onderwijs*. Geraadpleegd op 9-10-2019 vanaf: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financiering-onderwijs/financiering-hoger-onderwijs>

Slijkhuis, M., & Verburg, L. (2018). *Adviesrapport: Analysefase: De eerste 100 dagen bij TP: van leerling tot student* (Rapport). Groningen: Hanzehogeschool.

Slijkhuis, M. (2018). *Verbeterplan: De eerste 100 dagen bij TP: van leerling tot student*. (Rapport) Groningen: Hanzehogeschool.

Tinto, V. (1993). *Leaving College*. Chicago: Chicago University Press.

Veerman, C. (2010). *Differentiëren in drievoud omwille van kwaliteit en verscheidenheid in het onderwijs*. Advies van de commissie van Toekomstbestendig Hoger Onderwijs Stelsel. Koninklijke Broese en Peerenboom.

Vereniging Hogescholen. (2019) *Factsheet studiesucces uitval 2019*. Geraadpleegd op 17-5-2020 vanaf: https://www.verenighogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/001/107/original/factsheet_studiesucces_uitval_2019_definitief.pdf?1585897004

Victoir, A., (2010). Hoe we kinderen en jongeren kunnen motiveren. Toepassen van de zelfdeterminatietheorie. An Victoir in gesprek met Maarten Vansteenkiste. *Caleidoscoop*, 22(1), 6-15.

Wehlage, G. G., Rutter, R. A., Smith, G. A., Lesko, N., & Fernandez, R. R. (1989). *Reducing the risk. Schools as communities of support*. Philadelphia: The Falmer Press.

WRR (2013). *Naar een lerende economie*. www.wrr.nl. Geraadpleegd op 5-9-2019 vanaf: <https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2013/11/04/naar-een-lerende-economie>

Bijlage 1. Deelprojecten “De eerste 100 dagen”

Deelproject 1. Serieel roosteren conceptuele vakken

- Achter elkaar inroosteren van inleiding in de psychologie, ontwikkelings-en sociale psychologie. Zes weken hoorcolleges en in week 7 de eerste toets.
- Digitaal afnemen van toetsen in het eerste semester.

Deelproject 2. Integreren KVO met effectief samenwerken en Helder Denken (informatievaardigheden, Interviewen & Observeren)

- Effectief samenwerken integreren met het vak KV&O.
- Toetsing Helder Denken wordt geïntegreerd met KV&O
- Informatievaardigheden en I&O integreren met KV&O
- Digitaal inleveren en beoordelen van producten via Blackboard.

Deelproject 3. Roostering en lokalen

- Een groot deel van de lessen op 1 plek; B-vleugel.
- Roosteren van werktijd
- Student-en docentvriendelijker rooster

Deelproject 4. Samenstelling docentengroep en SLB-ers

- Minder docenten per klas
- SLB-er geeft les aan eigen klas
- Cursuseigenaren van het eerste semester komen een aantal keer bij elkaar om op de hoogte te blijven van elkaars activiteiten.

Deelproject 5. SLB in de lift

- Introductiedag staat in het teken van kennismaking en verbinding met de klas, SLB-er, docenten uit eerste semester.
- Inhoudelijke informatie (intranet, Blackboard) komt aan bod in de SLB-les en tijdens P-coaching.
- Kenniskwiz over de opleiding in week 1 verzorgd door de studievereniging Gente.
- Ten slotte kijken naar studievaardigheden¹.

¹ Het onderdeel “studievaardigheden” binnen deelproject 5 is nog niet in uitvoering.

Bijlage 2. Inleiding interview eerstejaars studenten

Interviewschema

Inleiding en welkom

Welkom, bedankt dat je de tijd wil nemen voor dit interview. In dit interview wil ik het graag met je hebben over jouw ervaringen tijdens je studie. Hierbij wil ik je vragen stellen over contact met klasgenoten, docenten en je mening over de opleiding. Deze informatie wordt gebruikt om een adviesrapport te schrijven voor de Hanzehogeschool. Dit adviesrapport kan dan gebruikt worden door de Hanzehogeschool om toekomstig onderwijs te verbeteren. De verslaglegging van het interview is geheel anoniem en er worden geen persoonlijke gegevens opgenomen. Aanwezige namen en gegevens worden zo nodig veranderd. Als er vragen zijn die je liever niet wil beantwoorden (privacygevoelig, nare gebeurtenis) dan kun je altijd aangeven dat je de vraag niet beantwoordt. Mocht je het interview niet af kunnen of willen maken om wat voor reden dan ook, dan kun je te allen tijde stoppen. Om praktische redenen wil ik graag het interview opnemen. Ik ben de enige die de audio beluistert. Ga je daar akkoord mee? Voordat we beginnen zou ik graag een aantal algemene gegevens van je willen afnemen.

Socio Demografische gegevens: *leeftijd, sekse, afkomst, vooropleiding, woonplaats, bijbaan.*

Dan wil ik je nu een aantal vragen stellen over jouw ervaringen van de opleiding Toegepaste Psychologie

Bijlage 3. Interviewleidraad

a. Contact met medestudenten

Hoe ervaar je de klas?

Hoe ervaar je het contact met je medestudenten?

Hoe ervaar je de samenwerking met klasgenoten?

b. Contact met docenten

Hoe ervaar je contact met docenten?

Ondersteuning?

Hoe ervaar je contact met je SLB-er?

Ondersteuning?

c. Passen bij de opleiding

Hoe ervaar je deze opleiding?

Hoe ervaar je de P-coaching (Studiegroep)?

d. Inhoud van de opleiding

Hoe ervaar je de lessen?

Hoe ervaar je de werktijd?

Wat wil je doen na het behalen van je opleiding?

Waarom wel/niet naar een college gegaan?

E. Barrières

Zijn er verder dingen (barrières) die jou weerhouden van het behalen van je gestelde doelen?

Einde van het interview

Dit waren alle vragen die ik wilde stellen. Als je nu nog iets kwijt wil of vragen hebt hebt met betrekking tot het interview die je graag nog wilt delen, dan kan dat nog.

(ja/nee)

Dan wil ik je bedanken voor je tijd en openheid.

Bijlage 4. Codeboek

Dit codeboek van het onderzoek *“Hoe verbonden zijn studenten bij Toegepaste Psychologie?”* is een inductief en deductief codeboek. De codes zijn op basis van de interviewleidraad opgesteld uit een totaal van twaalf interviews. De geïnterviewden bestaan uit eerstejaars studenten van de opleiding Toegepaste Psychologie van schooljaar 2019-2020 te Groningen. De codes zijn onderverdeeld in vier thema's die terugvallen op de deelvragen in het onderzoek:

1. Inhoud van de opleiding
2. Contact medestudenten
3. Contact docenten
4. Ervaringen opleiding algemeen

Thema's	Codes	omschrijving	Voorbeeld
1. Inhoud van de opleiding	De negatieve en positieve ervaringen van studenten wat betreft vakken		
	1.1 Ervaringen colleges positief	De positieve ervaringen van studenten wat betreft vakken	<i>“Bij ontwikkelingspsychologie krijgen we meerdere handvatten hoe we iets kunnen aanpakken, of veel uitleg. Voor inleiding in de psychologie hebben we heel veel begrippenkaarten gebruikt, veel oefeningen gehad en veel opdrachten, oefentoetsen”.</i>
	1.2 Ervaringen colleges negatief	De negatieve ervaringen van studenten wat betreft vakken	<i>“Bijvoorbeeld een eerste inleidend college, dat slaat voor mij nergens op. dan lees ik het boek nog wel een extra keer door. laatst hadden we een half uur college dan denk je wat hebben we nou eigenlijk gehoord”.</i>
2. Contact medestudenten	De ervaringen met de klas, de studenten en de samenwerking tijdens groepsprojecten		
	2.1 Contact studenten	De ervaringen met klas en de studenten onderling	<i>“Ik ervaar de klas als wel prima eigenlijk. We zijn niet echt een close klas maar dat vind ik niet per se erg”.</i>
	2.2 Samenwerking studenten	Positieve en negatieve ervaringen met studenten mbt samenwerken	<i>“Ik vind het lastig omdat je heel erg moet leren omgaan met iedereen, en in blok 1 heb je natuurlijk nog dat iedereen zijn best gaat doen. Bij blok 2 gaat dat al een beetje bergafwaarts. Dat mensen</i>

			<i>minder gemotiveerd raken, terwijl ik juist gemotiveerder raakte”.</i>
3. Contact docenten	De ervaringen van studenten met contact met docenten en studieloopbaanbegeleiders		
	3.1 Contact docenten	De ervaringen van studenten met contact met docenten	<i>“Ik vind het gewoon prettig om een docent te hebben die meer van je weet dan dat je in diens klas zit. als er een probleem is, maar je werkt normaal hard, en als er dan iets mis gaat is dat niet zo erg of als er iets aan de hand is dat het makkelijker te zeggen is.”</i>
	3.2 Contact SLB	De ervaringen van studenten met studieloopbaanbegeleiders	<i>“wel goed eigenlijk. Slb contact is wel goed. Als je ergens mee zit dan krijg je meteen antwoord terug via de email of spreekuur. Dan kan je een afspraak maken voor iets wat schoolgerelateerd is of het gaat niet goed of wat dan ook.”</i>
4. Ervaring opleiding algemeen	Ervaringen die vallen onder bepaalde wijzen van ondersteuning, zoals P-coaching en Werktijd. De toekomstplannen van studenten, al dan niet naar school komen.		
	4.3 Ervaringen opleiding algemeen	Niet nader in te delen ervaringen van studenten	<i>“Veel meer op onderzoek gericht dan ik dacht. Je leert veel over de mens maar je wordt ook opgeleid als onderzoeker. inderdaad interviews afnemen, maar ik heb net vakken als sociale psychologie en ontwikkelingspsychologie afgesloten, dat vind ik wel heel interessant. Het is ook zo dat het onderzoeksgedeelte mij goed past.”</i>
	4.4 Toekomstplannen	Toekomstplannen van studenten, zoals naar de universiteit willen, of plannen hebben voor een specifieke minor	<i>“In mijn hoofd is het zo dat ik hierna de universiteit zou willen doen en dan criminologie zou willen studeren, maar ik weet niet of dat na vier jaar hetzelfde gaat zijn. Dus lijkt me wel leuk om dat te gaan doen maar ik wil wel de opties open houden van de andere richtingen die je hier ook kunt kiezen.”</i>

	4.5 Actieve participatie	Al dan niet naar de les komen, en waarom wel/niet.	<i>“Vorige week ben ik juist wel naar werkcollege gegaan voor extra handvatten. Ik ben ook wel een keer naar een hoorcollege expres niet gegaan omdat ik meer iets had van dat kan ik thuis nog wel terug kijken.”</i>
Barrières	Barrières	Mogelijke barrières die studenten weerhouden van het behalen van hun doel.	<i>“Misschien als een vriendin van mij een dag vrij neemt dan ben ik ook eerder geneigd om een dag vrij te nemen. Dat soort sociale dingen. Als ik niet zo lekker in mijn vel zit ben ik ook eerder geneigd.. maar dat zijn ook niet zulke grote factoren ofzo.”</i>

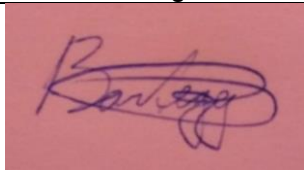
Bijlage 5. Zorgvuldig omgaan met proefpersonen

formulier

Zorgvuldigheidsmaatregelen onderzoek door studenten Toegepaste Psychologie

Project / vak / studieonderdeel:	Afstudeerscriptie
Docent / coach:	Dorien Petri
Onderwerp:	Binding onder eerstejaars studenten TP
Begin- en eindtijd van het onderzoek:	10-12-19 tot 23-1-2020
Beschrijving van het onderzoek (kort maar volledig):	Interviews afnemen bij studenten van het eerste jaar Toegepaste Psychologie met betrekking tot de ervaren binding.

Ondergetekende(n) verklaart (verklaren) zonder voorbehoud en naar waarheid bijgaand formulier te hebben ingevuld in verband met in het kader van de opleiding Toegepaste Psychologie uit te voeren onderzoek.

Naam van de student(en):	Handtekening:
Bart Eggens	

Datum: 25-6-2020

	Aankruisen indien van toepassing		Beantwoord onderstaande vragen als in de vorige kolom het vakje met ☐ is aangekruist.	Kan hier redelijkerwijs toch nog schade uit ontstaan? (kruis het juiste vakje aan)	
	A		B	C	
1				Nee	Ja
Privacy / anonimiteit					
1.1 Ken je de naam van proefpersonen? Heb je adresgegevens?	Nee ☐	Ja ☒	De anonimiteit wordt gegarandeerd door het niet opnemen van persoonlijke gegevens in het verslag. Namen van studenten zijn verwijderd. De contactgegevens zijn nog in bezit, maar worden verwijderd nadat de studenten op de hoogte zijn gebracht van het voltooien van de scriptie	X	
1.2 Ken je het e-mailadres van de proefpersonen?	Nee ☐	Ja ☒	Na het schrijven van de interviews worden de telefoonnummers van de respondenten verwijderd.	X	
1.3 Beschik je over (andere) persoonlijke gegevens?	Nee ☒	Ja ☐	Er zijn geen mailadressen bekend van de respondenten.	X	
1.4 Komen proefpersonen op foto of op beeld- of geluidband te staan?	Nee ☐	Ja ☒	De proefpersonen zijn tijdens de werving vooraf op de hoogte gesteld van de audio opname en hebben aanvullend toestemming gegeven tijdens het interview.	X	
1.5 Wordt er gewerkt met bekenden van de onderzoekers?	Nee ☒	Ja ☐			

2					
Informatie en toestemming					
2.1 Wordt proefpersonen expliciet om toestemming gevraagd?	Ja ☒	Nee ☐	Waarom niet?		
2.2 Worden proefpersonen vooraf op de hoogte gebracht van het doel van het onderzoek / de interventie?	Ja ☒	Nee ☐	Waarom niet? Worden proefpersonen achteraf op de hoogte gebracht?		
2.3 Wordt proefpersonen naar waarheid duidelijk gemaakt wie de opdrachtgever is / welke belangen de opdrachtgever heeft?	Ja ☒	Nee ☐	Waarom niet? Worden proefpersonen achteraf op de hoogte gebracht?		
2.4 Kunnen proefpersonen deelname weigeren?	Ja ☒	Nee ☐	Waarom niet?		
2.5	Ja	Nee	Waarom niet?		

Kunnen proefpersonen op elk moment stoppen / van verdere medewerking afzien?	☒	☐			
2.6 Wordt het proefpersonen duidelijk gemaakt in welke rol je met ze werkt? (Bijvoorbeeld om van te leren, als medewerker voor een opdrachtgever)	Ja ☒	Nee ☐	Waarom niet? Worden proefpersonen achteraf op de hoogte gebracht?		
2.7 Wordt proefpersonen de mogelijkheid geboden op de hoogte te worden gebracht van uitkomsten / resultaten?	Ja ☒	Nee ☐	Waarom niet?		
2.8 Wordt aan proefpersonen onjuiste informatie verstrekt over de opdrachtgever, het doel van het onderzoek of dergelijke.?	Nee ☒	Ja ☐	Waarom? Worden proefpersonen achteraf op de hoogte gebracht?		
2.9 Zijn (sommige) proefpersonen minderjarig?	Nee ☒	Ja ☐	Is toestemming geregeld met ouders/verzorgers? Zo nee, waarom niet?		
2.10 Zijn (sommige) proefpersonen wilsonbekwaam?	Nee ☒	Ja ☐	Is toestemming geregeld met eventuele andere verantwoordelijken? Zo nee, waarom niet?		
2.11 Is er een protocol gemaakt waarin staat hoe en in welke bewoordingen proefpersonen over de punten 2.1 tot en met 2.8 op de hoogte worden gebracht?	Ja ☒		Protocol is: Bijlage 3. Inleiding interview eerstejaars studenten		
		Nee ☐	nee, het formulier "omgaan met proefpersonen" is de leidraad geweest voor ethisch handelen tijdens het onderzoek.		

3 Mogelijke schadelijke effecten					
3.1 Is er tijdens het onderzoek sprake van misleiding van proefpersonen?	Nee ☒	Ja ☐	Waarom is dit nodig? Wat is de aard van de misleiding? Wanneer en hoe worden proefpersonen op de hoogte gebracht (debriefing)?		
3.2 Kan de proefpersoon door deelname geestelijk, sociaal, fysiek of andere nadeel ondervinden? Denk hierbij <i>onder andere</i> aan bewustwording van iets onaangenaams, in verlegenheid, frustratie of stress worden gebracht, het ongewenst bekend worden van uitkomsten enzovoort.	Nee	Ja ☒	Welke nadelen zijn denkbaar? Wat wordt er gedaan om deze nadelen te voorkomen? Wat om de schade te beperken? Zijn proefpersonen hiervan vooraf op de hoogte? Dit is niet onmogelijk. De respondenten delen persoonlijke informatie over hun ervaringen tijdens de studie. Deze ervaringen kunnen negatief, pijnlijk of stressvol zijn. Om de respondenten hierin te beschermen is vooraf aan de interviews aangegeven dat als ze iets niet willen vertellen dat helemaal niet erg is. Ook is aangegeven dat als ze willen stoppen met het interview dat ze dat ten alle tijde mogen doen.	X	

	☐				
3.3 Kunnen er groeperingen (denk ook aan kwetsbare groepen / minderheden) door deelname aan of bijvoorbeeld uitkomsten van onderzoek of publiciteit erover ervan nadeel ondervinden?	Nee x ☐	Ja ☐	Welke nadelen zijn denkbaar? Wat wordt er gedaan om deze nadelen te voorkomen? Wat om de schade te beperken? Zijn proefpersonen hiervan vooraf op de hoogte?		
3.4 Kunnen organisaties en dergelijke (bijvoorbeeld school of woningbouwcorporatie die er 'slecht' van afkomt) nadelen ondervinden van de uitkomsten van of publiciteit rond het onderzoek?	Nee ☐	Ja ☐ ✘	Welke nadelen zijn denkbaar? Wat wordt er gedaan om deze nadelen te voorkomen? Wat om de schade te beperken? Zijn proefpersonen hiervan vooraf op de hoogte? Zijn betreffende organisaties hiervan op de hoogte? Bij een kritische noot op in scriptie over hoe studenten de opleiding Toegepaste Psychologie ervaren kan dat resulteren in negatieve publiciteit voor de Hanzehogeschool of de opleiding Toegepaste Psychologie.		
3.5 Kunnen er op basis van het onderzoek beslissingen worden genomen (door bijvoorbeeld opdrachtgever) die nadelig kunnen zijn voor bepaalde (groepen) mensen?	Nee x ☐	Ja ☐	Welke beslissingen kunnen voor wie nadelig zijn? Wat wordt er gedaan om deze nadelen te voorkomen? Wat om de schade te beperken? Zijn proefpersonen hiervan vooraf op de hoogte? Zijn andere betrokkenen hiervan op de hoogte?		
3.6 Kunnen uitkomsten / testuitslagen schokkend / naar zijn voor de betrokkene?	Nee ☐	Ja ☐ ✘	In het ergste geval, bij een kritische noot mbt de ervaringen van studenten over de opleiding kan het resultaat schokkend zijn. Echter lijkt de kans klein dat dit gebeurd		

4. Afweging voor- en nadelen					
Als er in het voorgaande zaken zijn waarmee proefpersonen of anderen te kort kan worden gedaan, staan daar wellicht voordelen van het onderzoek tegenover (verbetering van de situatie van mensen, onderwijs-/leerdoeleinden, verdiensten e.d.). Zijn er zulke voordelen?	Ja	Nee x ☐	Welke voordelen zijn dat? In hoeverre wegen de nadelen op tegen deze voordelen?		